

Investigation of the Studies on Bussed Education

Mahmut ÇETİNKAYA¹ Mehmet ÜZÜMCÜ²

Abstract

The aim of this research is to evaluate the researches on bussed education in Turkey between the years 2005-2020 with the method of meta-synthesis and to give a general perspective on the subject of bussed education in educational institutions through existing studies. Within the scope of the research, 47 studies were reached by using the Google Academic search engine, Dergipark and CoHE National Thesis Center databases. The postgraduate theses and articles reached as a result of the research were subjected to content analysis and examined. The data obtained as a result of the examination were interpreted with the help of frequencies and tables. According to the results of the research; The majority of the studies included according to their objectives are the opinions of administrators, teachers, students and parents related to bussed education. It has been determined that the studies according to the sample group are mostly done with students and teachers. In studies in which the quantitative research method is preferred more, it has been observed that the most data collection tool is the scale/survey. According to the years they were published, it was seen that the most studies were carried out between 2017-2020, and the most studies among universities were conducted at Gazi University. When considered according to the results of the researches examined, equality of opportunity in education was ensured with the transported education application and it was ensured that the students benefit from the physical opportunities in the central schools. On the other hand, it has been determined that there are many problems in the transported education application with this research.

Keywords: Education, compulsory education, bussed education

¹ Mahmut ÇETİNKAYA, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Yönetimi ve Planlanması Tezsiz Yüksek Lisans Bölümü, Siirt, mahmut0072@hotmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-9555-1686>

² Mehmet ÜZÜMCÜ, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Yönetimi ve Planlanması Tezsiz Yüksek Lisans Bölümü, Siirt, mehmetuzumcu72@hotmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-2663-4162>

Atıf için: Çetinkaya, M. & Üzümcü, M. (2021). Taşımalı eğitim üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi. *Siirt Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-16.

Siirt Eğitim Dergisi

Başvuru Tarihi: 11.11.2021

Kabul Tarihi: 26.11.2021

Yayın Tarihi:31.12.2021

Taşımali Eğitim Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Mahmut ÇETİNKAYA Mehmet ÜZÜMCÜ

Özet

Bu araştırmanın amacı 2005-2020 yılları arasında Türkiye’de taşımali eğitim üzerine yapılan araştırmaları meta sentez yöntemiyle değerlendirmek ve eğitim kurumlarında taşımali eğitim konusuna mevcut çalışmalar üzerinden genel bir bakış açısı kazandırmaktır. Araştırma kapsamında Google Akademik arama motoru, Dergipark ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarından faydalanılarak 47 çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan lisansüstü tezler ve makaleler içerik analizine tabi tutulmuş ve incelenmiştir. İnceleme sonucunda ulaşılan veriler frekans ve tablolar yardımıyla yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; amaçlarına göre ele alınan çalışmaların çoğunluğunu taşımali eğitim ile alakalı yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri oluşturmaktadır. Örneklem grubuna göre ele alınan çalışmaların en fazla öğrenci ve öğretmenlerle yapıldığı tespit edilmiştir. Nicel araştırma yönteminin daha çok tercih edildiği araştırmalarda veri toplama aracı olarak da en fazla ölçek/anket ile veri toplandığı görülmüştür. Yayımlandıkları yıllara göre en çok çalışmanın 2017-2020 yılları arasında yapıldığı, üniversiteler içerisinde en çok çalışmanın Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı görülmüştür. İncelenen araştırmalar sonuçlarına göre ele alındığında ise taşımali eğitim uygulamasıyla eğitimde fırsat eşitliği sağlanmış olup öğrencilerin, merkez okullardaki fiziki imkânlardan yararlanması sağlanmıştır. Öte yandan bu araştırmayla taşımali eğitim uygulamasının birçok sorunu olduğu da tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, zorunlu eğitim, taşımali eğitim

Giriş

Eğitim, bireylerin gelişmesini ve toplumun kalkınmasını sağlayan en önemli unsurdur. Toplumların varlıklarını devam ettirebilmeleri eğitim sayesinde olacaktır. Eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Eğitim süreci kişinin gelişimini seçilmiş ve kontrollü bir çevre etkisiyle sağlayan toplumsal bir süreçtir. Bir başka ifade ile eğitim fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimin bağlı bulunduğu topluma en uygun şekilde gerçekleştirilmesidir (Öztürk, 2001). Eğitim insanın ve toplumun geleceğine yapılan en önemli yatırım olarak kabul edilmektedir. Eğitim, çocukları ilk yaşlarından başlayarak hem bir üst eğitim düzeyine yetiştirmeli hem de doğrudan hayata hazırlamalıdır. Günümüzde, eğitimi her alanda sürekli bir etkinlik olarak gören ve bilgiye önem veren toplumlar ön plana çıkmaktadır. Toplumun hayata hazırlayan bilgi ve görgünün aktarıldığı yer ise okullardır. Okullarda verilen eğitimin kalitesi, ülkenin gelişmesi ile paralellik gösterir. Bu ise, gelişen teknolojinin takip edilmesini gerektirir. Bu sebeple eğitim, hem bireyler olarak yaşam standartlarımızı yükseltmenin başlıca yolu, hem de toplum olarak gelişme ve ilerlemenin, demokrasinin, yasal gelişmenin, çağdaş ülkeler arasında yer almanın temel göstergesidir (Livatyalı, 2003).

Her ülke vatandaşlarının iyi bir eğitim almasını amaçlamaktadır. Günümüz yüzyılı eğitimi herkes için vazgeçilmez bir hak olarak kabul etmiştir. Her bir bireyin eğitime ulaşabilmesini sağlamak devletlerin önemli görevleri arasında yer almaktadır. Bu yüzden devletler eğitimi zorunlu hale getirmişlerdir. Zorunlu eğitim; devletin, her vatandaşını devlet okullarında veya devlete bağlı okullarda eğitime yetkisidir (Başaran, 2006: 25). Ülkemizde de zorunlu eğitim uygulaması yapılmaktadır. 2012 yılında da 4+4+4 şeklinde belirtilen 12 yıllık bir zorunlu eğitim uygulaması hayata geçirilmiştir. Okullar ilköğretim, ortaokul ve liseler olmak üzere üç kademede düzenlenmiştir. Zorunlu eğitime geçilmesiyle okula herhangi bir nedenden dolayı ulaşamayanlar için bazı tedbirler alınmıştır. Taşınabilir eğitim de bunlardan biridir. Ülkemiz, coğrafi yapısı, iklimi, dağınık yerleşimi ile oldukça geniş bir alana yayılmış olmasının yanı sıra nüfusunu hızlı artması ve yaşanan iç göçlerden dolayı ilköğretim alanında bir takım sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır (Özkan, 1997). Bu problemlerin çözümü ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için; okul açmak, yatılılık ve pansiyon hizmetleri sunmak ve taşınabilir eğitim uygulamak gibi bir takım yöntemler uygulanmaktadır (Kefeli, 2005). Ülkemizde taşınabilir eğitim uygulamasıyla; eğitim ve öğretimin yaygınlaştırılması, eğitim öğretim uygulamasında yaşanan aksaklıkların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Ancak taşınabilir eğitimde taşıma merkezi seçilen okulun fiziksel yönden yetersiz olması, sosyal yönden taşınan öğrencilerin öğretmen ve arkadaşlarına uyumu sağlamada sıkıntı yaşamaları, öğrencilerin derse hazırlıksız gelmeleri, ders araç gereç eksikliği, ödevlerin yapılmaması, ders dışı etkinliklere zaman ayırmama, veli ilgisizliği, taşıma yapılan köylerin taşıma merkezine uzaklığı, köy yollarının bozuk olması, taşıma araçlarının durumu, servis şoförünün tutumu, araçlara yöre halkının binmesi, sağlık ve beslenme yönünden ise yemeklerin durumu ve sağlığa uygunluk sorunları gibi ortak sorunlar ortaya çıkmıştır (Tektaş ve Yurdabakan, 2013).

Ülkemizde taşınabilir eğitim ile ilgili çalışmalar incelendiğinde benzer problemler üzerine yapılan birçok araştırma görülmektedir. Araştırmacıların bireysel gayretiyle çeşitli bulgulara ulaşılmıştır. Taşınabilir eğitim ile ilgili çalışma sonuçları sentezlenerek ortaya konulmuş, araştırmacılara geniş bir bakış açısı kazandıracak ve katkı sağlayacak düşünülmektedir. Bu çalışma neticesinde Türkiye’de uygulanan taşınabilir eğitim araştırmalarının hangi konularda yapıldığı, hangi amaçların hedeflendiği, hangi yöntemlerden yararlandığı, nasıl bir süreç izlendiği ve hangi sonuçlar elde edildiği geniş bir şekilde izah edildiği için bu alanda çalışma yapacaklara yol gösterecektir. Araştırmacılar 47 çalışmanın tamamını incelemek yerine bu araştırmayı inceleyerek genel hatlarıyla Türkiye’de nasıl bir taşınabilir eğitim uygulaması yapıldığını anlayacak ve kendi araştırmalarını daha iyi bir şekilde yürütebileceklerdir. Ayrıca bu çalışma sayesinde araştırmacılar hangi konuların çalışıldığını görebilecek ve araştırmacıların benzer çalışmalardan kaçınmalarını sağlayacaktır.

Araştırma 2005 - 2020 yılları arasında Türkiye’deki araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen taşınabilir eğitim alanında yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Araştırma 31 yüksek lisans tezi ve 16 makale 47 çalışmayla (Ek-1’de sunulmuştur) sınırlıdır. Araştırma kapsamına alınan çalışmalar Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ulusal tez tarama merkezi, Dergipark, Google Akademik arama motoru veri tabanlarından “ Eğitim, Zorunlu Eğitim, Taşınabilir Eğitim,” anahtar kelimesi taratılarak ulaşılan

çalışmalar değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma kapsamında çalışmalar belirlenirken amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Çalışmada ölçütler; Türkiye’deki araştırmacılar tarafından yapılmış olması, örneklemin Türkiye sınırları içinde olması, tez ve makalelerde taşımali eğitim kelimelerini içermesi, yöntemin açıkça ifade edilmesi olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de taşımali eğitim konusuyla alakalı yapılan araştırma sonuçlarından yola çıkarak, meta-sentez yöntemi ile ortaya koymaktır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevaplar aranacaktır:

Türkiye’de 2005-2020 yılları arasında yapılmış taşımali eğitim araştırmalarında:

- 1- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmalarının amaçları nelerdir?
- 2- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmaları örneklem grubu açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 3- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmalarında kullanılan yöntemlere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 4- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmaları veri toplama araçları bakımından nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 5- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmalarının yayın yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 6- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmalarının üniversitelere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 7- Taşımali eğitim alanında incelenen lisansüstü tez çalışmalarında hangi sonuçlara ulaşılmıştır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Türkiye’de yürütülen taşımali eğitim konusu ile ilgili yapılan çalışmaların hem nicel hem de nitel araştırma bulgularını sentezlemek için nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “meta-sentez” yöntemi kullanılmış ve çalışmalar içerik analizine tabii tutulmuştur. Meta-sentez; belirli bir alanda yapılan araştırmaların nitel bulgularının yorumlanmasını, değerlendirilmesini, benzer ve farklı yönlerinin ortaya koyulmasını ve yeni bilgilerin geliştirilmesini amaçlayan çalışmalardır (Polat ve Ay, 2016). Meta-sentez, nitel veya nicel araştırmalar ile aynı veya benzer konudaki araştırma bulgularını toplayan ve analiz eden bir yöntemdir. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmanın Kapsamı ve Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında Türkiye’de Türk araştırmacıları tarafından 2005 - 2020 yılları arasında gerçekleştirilen 31 yüksek lisans tezi ve 16 makale olmak üzere toplam 47 çalışmayı kapsamaktadır. Verilerin toplanmasında “eğitim, zorunlu eğitim, taşımali eğitim” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Araştırmaya dâhil edilecek çalışmaların belirlenmesinde Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ulusal tez tarama merkezi, Dergipark, Google Akademik arama motoru veri tabanlarından faydalanılmıştır.

Araştırmaya kapsamında çalışmalar belirlenirken örneklemin amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Çalışmada ölçütler; Türkiye içerisinde Türk araştırmacılar tarafından yapılmış olması, örneklemin Türkiye sınırları içinde olması, tez ve makalelerde taşımali eğitim kelimelerini içermesi, yöntemin açıkça belirtilmesi ile olarak belirlenmiştir. Araştırmaya dâhil edilen her bir çalışma öncelikle detaylı bir şekilde okunup araştırma problemlerine göre incelenerek her bir temaya göre kodlanmış ve bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. İncelenen her bir çalışma A1, A2, A3... A47 şekilde kodlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada araştırma kapsamında taşımali eğitim üzerine yapılan çalışmalar içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Her bir konu için nitel ve nicel çalışmalardan elde edilen veriler, temanın amacıyla bağlantılı olarak tablolar şeklinde sunulmuştur. Verilerin bu şekilde sunulmasındaki amaç hem görsel olması hem de yürütülen çalışmalar hakkında ilk etapta fikir sahibi olunabilme olanağı tanınmasıdır. Her bir tablonun altında genel olarak açıklandıktan sonra çalışmalarda görülen benzerlik ve farklılıkların neler olduğu konunun önemine göre içerik analizi yöntemi kullanılarak detaylı bir analize tabii tutulmuştur.

Bulgular

İncelenen Çalışmaların Amaçları

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmaların amaçlarına ilişkin tablo ve açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen Çalışmaların Amaçlarına İlişkin Veriler

AMAÇLAR	Çalışmalar	f
TAŞIMALI EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN BELİRLENMESİ	A1, A3, A4, A6, A8, A11, A12, A13, A14, A15, A17, A19, A20, A21, A22, A23, A24, A25, A26, A27, A28, A31, A32, A33, A34, A35, A36, 37, A38, A39, A40, A41, A42, A43, A44, A45, A46, A47	38
TAŞIMALI EĞİTİM VE FARKLI DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	A7, A9, A10, A29, A30 (Uyum sorunu, derse yönelik tutum, yolda geçen zamanın başarı üzerinde etkisi) A16 (Düzenli beslenmenin başarı üzerinde etkisi) A18 (Servis aracının uygun olmaması, şoförün tutumu, servise öğrenci dışında yolcu alınmasının başarı üzerine etkisi)	7

Tablo 1’de görüldüğü gibi incelenen çalışmaların çoğunluğunu taşımali eğitim uygulamasına yönelik görüşler oluşturmaktadır. Bunu taşımali eğitim ve farklı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi takip etmektedir. Geriye kalan 2 çalışma (A2,A5) ise taşımali eğitim ile alakalı bilgilendirme yapıldığından değerlendirme yapılmamıştır.

İncelenen Çalışmaların Örneklem Grubu

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmaların örneklem grubuna ilişkin tablo ve açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 2. İncelenen Çalışmaların Örneklem Grubuna İlişkin Veriler

ÖRNEKLEM GRUBU	Çalışmalar	f
YÖNETİCİ	A31	1
ÖĞRETMEN	A19, A23, A25, A36	4
ÖĞRENCİ	A7, A9, A12, A15, A20, A30, A38, A41, A43, A46	10
VELİ	A11, A13, A26, A32, A44	5
KARMA (YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ, VELİ)	A1, A2, A3, A4, A6, A8, A10, A14, A16, A17, A18, A21, A22, A24, A27, A28, A29, A33, A34, A35, A37, A39, A40, A42, A45, A47	26
LİTERATÜR	A5	1

TARAMASI(ÖRNEKLEM GRUBU YOK)

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırma kapsamında incelenen çalışmaların 1 tanesi yöneticilerle, 4 tanesi öğretmenlerle, 10 tanesi öğrencilerle, 5 tanesi velilerle, 26 tanesi karma (Yönetici, Öğretmen, Öğrenci, Veli) çalışma yapılmıştır. Diğer 1 çalışma ise literatür taraması olduğu için herhangi bir örneklem grubu ele alınmamıştır.

İncelenen Çalışmalarda Kullanılan Yöntemler

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yöntemlerine ilişkin tablo ve açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 3. İncelenen Çalışmaların Yöntemlerine İlişkin Veriler

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	Çalışmalar	f
NİCEL	A1, A3, A4, A6, A7, A8, A9, A11, A12, A13, A16, A17, A18, A25, A28, A29, A30, A32, A33, A34, A38, A43, A44	23
NİTEL	A19, A20, A21, A23, A24, A26, A27, A31, A35, A39, A40, A41, A42, A45, A46, A47	16
KARMA	A14, A15, A22, A36, A37	5
ALANYAZIN DERLEME	A2, A5, A10	3

Tablo 3’te görüldüğü gibi araştırmacıların taşımali eğitim üzerine yaptıkları çalışmalarda en çok nicel araştırma yöntemini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu yöntemin kullanıldığı çalışmaların hemen hepsinde ölçme aracı ile verilerin toplandığı ve kısa süreli araştırmalar yürütülerek mevcut durumun ortaya konulmaya çalışıldığı görülmüştür. Bunu nitel araştırma yöntemi izlemektedir. Taşımali eğitim ile ilgili olarak en az tercih edilen araştırma yöntemlerinin ise karma yöntem ve alan yazın derlemeleri olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda veri toplama araçlarına ilişkin tablo ve açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 4.İncelenen Çalışmalarda Veri Toplama Araçlarına İlişkin Veriler

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	Çalışmalar	f
ÖLÇEK/ANKET	A1, A4, A6, A7, A8, A9, A11, A12, A13, A14, A16, A17, A18, A25, A27, A28, A29, A30, A32, A33, A36, A37, A38, A41, A43, A44	26
GÖRÜŞME	A3, A19, A20, A21, A22, A23, A24, A26, A31, A34, A35, A36, A39, A40, A42, A45, A47	17
LİTERATÜR TARAMASI	A2, A5, A10, A15	4

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırma kapsamında incelenen 26 çalışmada ölçek/anket kullanılmıştır. Ölçek ve anketlerin aynı başlık altında toplanmasının nedeni incelenen çalışmaların birçoğunda anket yerine ölçek, ölçek yerine anket kullanılmasından kaynaklanmaktadır. En az tercih edilen veri toplama aracının da literatür taraması olduğu belirlenmiştir.

İncelenen Çalışmaların Yapıldığı Yıllar

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yapıldıkları yıllara ilişkin tablo ve açıklamalara yer verilmiştir

Tablo 5. İncelenen Çalışmaların Yapıldıkları Yıllara İlişkin Veriler

YAPILDIĞI YIL	Çalışmalar	f
2005-2007	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8	8
2008-2010	A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15	7
2011-2013	A16, A17, A18, A19, A20, A21, A22, A23, A24	9
2014-2016	A25, A26, A27, A28, A29, A30, A31, A332, A33	9
2017-2020	A34, A35, A36, A37, A38, A39, A40, A41, A42, A43, A44, A45, A46, A47	14

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırma kapsamında incelenen çalışmaların 2005-2007 yılları arasında 8; 2008-2010 yılları arasında 7; 2011-2013 yılları arasında 9; 2014-2016 yılları arasında 9; 2017-2020 yılları arasında 14 çalışma yapıldığını göstermektedir. En çok çalışmanın 2017-2020 yılları arasında yapıldığı da görülmektedir. Bu veriler Türkiye'de taşınmalı eğitimi inceleyen çalışmaların sıklıkla son yıllarda yapıldığı bulgusunu ortaya koymaktadır.

İncelenen Çalışmaların Yapıldıkları Üniversiteler

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yapıldıkları üniversitelere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 6. İncelenen Çalışmaların Yapıldıkları Üniversiteler

YAPILDIĞI ÜNİVERSİTE	Çalışmalar	f
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	A2, A5	2
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	A37	1
AMASYA ÜNİVERSİTESİ	A46	1
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	A4, A18	2
BARTIN ÜNİVERSİTESİ	A43	1
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	A6, A47	2
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	A3	1
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	A45	1
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	A24	1
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	A20, A21	2
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	A31	1
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	A25	1
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ	A29	1
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	A10	1
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	A12	1
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	A9, A13, A16, A22, A23	5
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	A36	1
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	A15, A39	2
İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ	A30	1
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	A26	1
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	A7, A17	2
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	A35	1
MERSİN ÜNİVERSİTESİ	A38	1
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	A32, A33, A34	3
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	A44	1

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	A14	1
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	A27	1
TRABZON ÜNİVERSİTESİ	A40	1
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	A1, A41, A42	3
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	A8, A11, A19	3
ZİRVE ÜNİVERSİTESİ	A28	1

Tablo 6’da görüldüğü gibi araştırma kapsamında incelenen çalışmalarda en çok çalışmanın Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı görülmüştür. Ülkenin farklı coğrafi bölge ve şehirlerdeki üniversitelerin taşımali eğitim ile ilgili çalışmalar yapması araştırmalara zenginlik katmıştır.

İncelenen Çalışmalardan Elde Edilen Sonuçlar

Aşağıda araştırma kapsamında incelenen çalışmaların sonuçlarına ilişkin tablo ve açıklamalara yer verilmiştir

Tablo 7. İncelenen Çalışmaların Sonuçlarına İlişkin Veriler

SONUÇLAR	Çalışmalar	f
TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASININ AVANTAJLARI VARDIR	A11, A15, A17, A20, A22, A23, A25, A26, A32 (Eğitim ve Öğretim, Eğitimde Fırsat Eşitliği)	9
TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASININ DEZAVANTAJLARI BULUNMAKTADIR.	A1, A3, A4, A23, A28, A31, A34, A37, A42, A43, A46, (Okullarda yemekhanenin olmaması, yemek ile ilgili sorunlar ulaşım, uyum sorunu.) A6, A21, (Ulaşım, yolda geçen zaman, iklim,) A12, A14, A24, A27, A39, (Servis aracının uygun olmaması, şoförün tutumu, servise öğrenci dışında yolcu alınması) A8, A13, A33, A35, A36, A45, A47 (Kalabalık sınıflar, ders dışında eğitim ve kültürel faaliyetlere katılmama, veli toplantılarına katılmama)	25
TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASI ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİNİ ETKİLEMEKTEDİR.	A7, A9, A10, A29, A30, A40, A41(uyum sorunu, derse yönelik tutum, yolda geçen zaman) A18, (Şoförün tutumu, servise öğrenci dışında yolcu alınması yemek ile ilgili sorunlar)	8
TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASI ÖĞRENCİLERİN BESLENME ALIŞKANLIKLARINI ETKİLEMEKTEDİR.	A16, A19, A44 (Kahvaltı, düzenli bir şekilde öğle yemeklerinin yenilmesi)	3

Tablo 7’de görüldüğü gibi taşımali eğitim ile ilgili yapılan çalışmalarda, taşımali eğitim uygulamasının faydaları olduğu gibi olumsuz tarafları da bulunmaktadır. Taşımali eğitim uygulamasıyla öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerinden yararlanması sağlanmıştır. Böylece anayasamızda belirtilen fırsat eşitliği ilkesi doğrultusunda öğrencilerin daha iyi eğitim alabilmeleri sağlanmıştır. Yine yapılan çalışmalarda taşımali eğitim uygulamasının birçok sorunu olduğu da tespit edilmiştir. Servis araçlarının uygun olmaması ve şoförün tutumu öğrenciler üzerinde olumsuz etki bırakmıştır. Okulda yemekhanenin olmaması ve yemek kalitesini düşük olması da önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bu durum öğrencilerin beslenme alışkanlıklarını da etkilemektedir. Öğrencilerin taşındıkları okula uyum sağlamak zorlandıkları, çekingen davrandıkları bunun da öğrencilerin başarı düzeylerini etkilediği belirlenmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Türkiye’de 2005 - 2020 yılları arasında taşınmalı eğitim konusu üzerine yapılan lisansüstü tez çalışmaları ve makalelerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırma bulgularına dayalı olarak incelenen çalışmaların amaçları, örneklem grubu, çalışmalarda kullanılan yöntemler, veri toplama araçları, çalışmaların yıllara göre dağılımı, çalışmaların yapıldığı üniversiteler ve incelenen çalışmaların sonuçlarına dayalı verilere yönelik sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Taşınmalı eğitim konusundaki araştırmalar amaçlarına göre ele alındığında öğrencilerin taşınmaları sürecinde karşılaşılan uygulamaya yönelik sorunlara yönetici, öğretmen, veli, öğrenci görüşleri ve bu görüşler arasında bazı değişkenler açısından fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmalarda taşınmalı eğitim ile ilgili değişkenler incelendiğinde en çok ilişkisi olan değişkenler; okula uyum, derse yönelik tutum, yolda geçen süre, servis aracı, düzenli beslenme, şoförün tutumu, servise öğrenci dışında yolcu alınması gösterilebilir (Arı, 2003). Bu değişkenlerden bazıları akademik başarıyı olumlu yönde etkilerken bazıları da olumsuz olarak etkilemektedir. Taşınmalı eğitimle alakalı birçok detayın incelendiği görülmekle beraber öğrencilerin taşınmalı eğitime yönelik tutumlarının olumsuz olmalarına rağmen bu sorunları gidermeye yönelik çalışmaların yeterince yapılmaması bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.

İncelenen araştırmalar örneklem grubuna göre ele alındığında, en fazla tercih edilen örneklem grubunun öğrenci ve öğretmenlerden olduğu görülmüştür. Ayrıca okul yöneticileri ve velilerin de örneklem grubuna dâhil edilmesi örneklem grubunu zenginleştirmiştir. Taşınmalı eğitim konusunda evren oldukça geniş olup veri toplamak araştırmacılar tarafından zorlaşmaktadır. Bu durum Strauss ve Corbin’in (2014) evren genişledikçe ve çeşitlendikçe tüm evrene ulaşmak ve veri toplamak zorlaşmaktadır düşüncesiyle paralellik göstermektedir. Bu nedenle evrene sınırlı erişim, araştırmacıları evrenin, evreni temsil ettiğine inandığı kısma girmeye yöneltmiştir (Shenton, 2004). Bu da ancak evreni temsil edecek bir grubun örneklem olarak seçilmesiyle olmaktadır. (Kothari, 2004; Neuman, 2014). Örneklemen hatalardan arınık olabilmesi için dengeli bir şekilde seçilmiş olması gerekmektedir (Marshall ve Rossman, 2014; McNabb, 2015). Araştırmalarda öğrenci, öğretmen, okul yöneticileri ve velilerin örneklem grubu olarak seçilmesi ve görüşlerine başvurulması önemli olup örneklem grubuna çeşitlilik katması açısından olumlu olarak görülmektedir. Ancak araştırmalarda önemli bir unsur olan okul idaresi, öğrenci velileri, servis şoförü ve okul çalışanlarına yeterince yer verilmemesi örneklem grubunun evreni tam olarak temsil edememesine neden olmuştur. Bu nedenle taşınmalı eğitimin yapıldığı yerlerde önemli birer paydaş olan okul idaresi, öğrenci velileri, servis şoförü ve okul çalışanlarıyla alakalı fazla araştırma yapılmaması taşınmalı eğitime yönelik görüşlerin belirlenmesinde önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

İncelenen araştırmalar yöntem açısından değerlendirildiğinde, araştırmacıların en fazla nicel araştırma yöntemini kullandıkları görülmüştür. Nicel araştırma yöntemlerinin temel amacı, olabildiğince nesnel ve tarafsız, nedenselliği açıklayan ve örneklemden evrene genellenebilen bilgiler elde etmektir (Gall, Borg ve Gall, 1996). Bu yöntemin kullanıldığı çalışmalarda ölçme aracı ile verilerin toplandığı ve mevcut durumun ortaya konulmaya çalışıldığı görülmüştür. Çalışmalarda nicel araştırmaların yanında nitel araştırma yöntemleri de kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin amacı ise toplumsal gerçekliği “bireysel” bir bakış açısıyla anlamak ve kavramaktır (Firestone, 1987). Bu nedenle veriler genellikle öznel ve elde edilen bilgilerin geçerliliği araştırmacının algılama, anlama ve yorumlama becerilerine bağlıdır. Nitel araştırma yöntemleri genelleştirilmiş bilgilerden ziyade araştırma örneğine özgü derinlemesine ve genel bilgiler sağlar. Nitel araştırma yöntemlerinde gözlem, yarı yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış görüşme tekniği, doküman analizi ve konuşma analizleri kullanılarak (Bryman, 1992) araştırmacıların birinci elden verilere ulaşmasını sağlamıştır. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması (karma) karşılaştırmalı sonuçlar vermesi, araştırmacının güvenilirliği yükseltmesi (Patton, 1990) ve araştırmalara zenginlik katması yönüyle olumlu olarak değerlendirilebilir.

Taşınmalı eğitim ile ilgili veri toplama araçları incelendiğinde, araştırmacılar en fazla nicel veri toplama araçlarından anket/ölçekleri veri toplama aracı olarak kullanmışlardır. Anket/ölçek daha önce

yapılan birçok araştırmada da kullanılmıştır (Aydın, Erdağ ve Sarier, 2010; Turan vd. 2014; Yılmaz, 2020). Anket çalışmaları, içerik analizini ve istatistiksel teknikleri kapsadığından kısa süreli araştırmalar yürütülerek mevcut durum ortaya konulmuştur. Bu nedenle veri toplama araçları olarak anket/ölçek kullanılması doğru bir tercih olarak görülebilir. Taşımali eğitim çalışmalarında görüşme, doküman, gözlem de veri toplama aracı da kullanılmıştır (Baxter ve Jack 2008). Taşımali eğitim kapsamında olan öğrencilerle görüşme tekniğinin uygulanması, teknik içerisinde grup görüşmesi uygulanması öğrencilerin kendilerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri bir ortamın oluşturulması, görüşlerini samimi bir şekilde ifade etmeleri elde edilecek bulgular açısından doğru bir tercihtir (Kuş, 2009). Veri toplama araçlarında anket/ölçek, görüşme ve literatür taramasının kullanılması veri toplama araçlarının çeşitliliğini artırmış, çalışma sonucunun geçerliliği ve güvenilirliği arttırmıştır.

Taşımali eğitim ile alakalı yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde dengeli bir dağılım olduğu gözlenmiştir. En fazla çalışmanın 2017-2020 yılları arasında yapılması Türkiye’de taşımali eğitimi inceleyen çalışmaların sıklıkla son yıllarda yapıldığı bulgusunu ortaya koymaktadır. Çalışmalar bize özellikle yapıldığı dönemle alakalı bilgi edinmemizi sağlayabilir (Göktaş ve Erdem 2006). Böylece taşımali eğitim ile ilgili çalışmalar analiz edilip konu hakkında genel bilgiye ulaşılabilir. Ayrıca incelenen çalışmalardan hareketle gelecekteki çalışmalara yön verip araştırmacılara rehberlik etmesi açısından önemlidir (Chang ve Tseng, 2010). Taşımali eğitimin öneminin son yıllarda giderek arttığı ve araştırmacıların ilgisini çektiği için de bu konuyla alakalı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Son yıllardaki çalışmaların sayısının fazla olması taşımali eğitim açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

İncelenen araştırmalar yapıldıkları üniversitelere göre ele alındığında birçok üniversitenin taşımali eğitimle ilgili çalışma yaptığı görülmektedir. Ülkenin farklı coğrafi bölge ve şehirlerdeki üniversitelerin taşımali eğitim ile ilgili çalışmalarının olması olumlu olarak görülmele beraber ülkemizdeki devlet ve vakıf üniversitelerinin toplam sayısı düşünüldüğünde farklı üniversitelerin olmaması eksiklik olarak görülebilir.

İncelenen araştırmalar sonuçlarına göre ele alındığında; taşımali eğitim uygulamasının faydaları olduğu gibi olumsuz tarafları da bulunmaktadır. Taşımali eğitim uygulamasıyla eğitimde fırsat eşitliği ilkesi yerine getirilmiş olup, öğrencilerin birleştirilmiş sınıf uygulamalarından kurtulması sağlanmıştır. Öğrencilerin daha iyi bir eğitim öğretim görmeleri amaçlanmış ve buna bağlı olarak öğrenci başarısının artması taşımali eğitimin faydalar arasında gösterilebilir. Taşımali eğitim uygulamasına dâhil edilen öğrencilerin başlangıçta okula uyum sağlamada zorlandıkları, çekingen davrandıkları gözlenmiş fakat zamanla okula uyum sağladıkları, özgüvenlerinin arttığı, okulu benimsedikleri, sosyal ve sportif etkinliklere katıldıkları, kendilerini ifade etme becerilerinin geliştikleri, kurallara uymada zorlanmadıkları sosyal ve kültürel açıdan öğrencilerin gelişmesi olumlu değerlendirilir (Bostancı, 2002). Taşıma merkezi seçilen okullarda kütüphane, laboratuvar, ders araç ve gereçlerinin varlığı, okulun fiziki açıdan uygun olması, öğrencilere düzenli olarak yemek verilmesi, rehberlik servisinin olması öğrencilere katkı sağlaması öğrenciler açısından olumlu olarak düşünülmektedir (Öztürk ve Kaymak 2014). Ülkemizin coğrafi yapısı düşünüldüğünde yerleşim yerlerinin dağınık olması, ülke içindeki göçler, eğitim kalitesinin artırılması ve maliyetlerin azaltılması açısından incelendiğinde taşımali eğitim uygulamasının daha ekonomik olduğu değerlendirilebilir (Baş, 2001). Taşımali eğitim uygulamasıyla kız öğrencilerin okula erişim imkânlarını sağlanması, öğrencilerin daha kalabalık, sosyal ve kültürel olarak daha gelişmiş bir ortama girmesiyle davranış, giyim, temizlik ve sağlık konularında olumlu yönde değişimlerin olması uygulamanın pozitif yönleri arasında gösterilebilir (Yangın, 1991).

Araştırma sonuçlarında taşımali eğitim uygulamasıyla birçok sorun olduğu da saptanmıştır. Jimerson (2007)’a göre taşıma aracında geçen zaman arttıkça öğrencilerin ders dışındaki farklı etkinliklere katılımını engellemektedir. Bu durum öğrencilerin sosyal yaşamı üzerinde olumsuz bir etki bırakmasına neden olmaktadır. Taşınma kapsamında olan öğrencilerin ödevlerini aksattıkları, yeteri kadar dinlenemedikleri ve erkenden servise bindiklerinden uykularını alamamaları olumsuz olarak görülebilir. Öğrencilerin servisle taşınmasından dolayı yorgunluk hissettikleri ve motivasyonlarının düştüğünü bunun da derse yönelik başarılarını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir (Bilek ve Kale 2012; Küçükoglu 2006). Öğrencilerin sabah servise yetişmek için düzenli olarak kahvaltı yapmadıklarını ve derse aç girmeleri derse yoğunlaşmalarını zorlaştırmaktadır.

(Çabuk Kaya 2006, Sencer, Yanpar Yelken 2009). Taşıma süresince öğrencilerin fiziksel ve psikolojik sorunlar yaşamaları öğrencilerin verimlerinin düşük olmasına neden olmaktadır (Arı 2003). Taşıma merkezi seçilen bazı okulların fiziki, personel, donanım açıdan yeterli olmaması, servis araçlarının fiziki durumlarının yetersizliği, servis araçlarına öğrenci dışında yolcu bindirilmesi, köy yollarının bozuk olması, öğrencilerin okula uyum sağlayamamaları, velilerin ilgisizliği taşımali eğitim uygulamasında aksaklıklara yol açmaktadır. (Arı, 2003; Altunsaray ve Ergüneş, 1998). Bu durum taşımali eğitime yönelik eleştirileri de arttırmaktadır. Taşıma kapsamında olan öğrencilerin yemek yiyebilecek bir alanlarının (yemekhane) olmaması, araç şoförlerinin tutumu, yeteri kadar eğitimi olmamaları öğrenciler üzerinde olumsuz etki bırakmaktadır (Receptoğlu 2009). Tüm bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için uygulamanın paydaşı olan milli eğitim müdürlükleri, okul idareleri, öğrenci velileri, servis şoförleri, emniyet görevlileri görev ve sorumluluğunu yerine getirmelidir. Denetim mekanizması aktif hale getirilerek sorunların üzerine gidilmeli ve çözümlenmelidir. Böylece sorunlar ortadan kaldırılarak uygulama daha işlevli hale getirilebilir.

Bu araştırma, eğitim sistemimizde yer alan taşımali eğitim uygulamasına yönelik araştırmalarının genel analizi için önemlidir. Taşımali eğitim uygulaması; eğitim imkânına ulaşamayan öğrencilerin nitelikli bir eğitim görmeleri açısından son derece hayati bir önem taşımaktadır. Genel olarak yerinde ve doğru bir uygulama olan taşımali eğitim uygulamasında bazı aksaklıklar da olmaktadır. Bu aksaklıkların giderilmesi ve daha iyi hizmet sunabilmek için uygulamanın paydaşı olan herkese önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Bu çalışma Türkiye’de eğitim kurumlarında taşımali eğitimle ilgili yapılan lisansüstü tez ve makalelerin meta sentez yöntemiyle ele alınıp değerlendirilmesiyle yapılan araştırmaların genel durumunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak aşağıda yer alan öneriler yapılmaktadır:

- İncelenen araştırmaların çoğunlukla yüksek lisans tezi ve makalelerden oluştuğu doktora tez türünde çalışma yapılmadığı görülmektedir. Konunun daha fazla derinlemesine incelenmesi adına doktora tez türünde çalışma yapılması tavsiye edilir.
- Taşımali eğitim uygulamasının paydaşlarından olan okul yöneticilerinin, velilerin servis şoförleri ve okul çalışanlarına örneklem grubunda yeterince yer verilmemesi önemli bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu eksikliği gidermek için taşımali eğitimle alakalı araştırma yapacak kişilerin bu grupları çalışmalarına katmaları önerilebilir.
- Yapılan araştırmalarda araştırmacılar daha çok nicel araştırmaları tercih ederek ölçek/anket gibi veri toplama araçlarını sık kullandıkları için bazı konularda yüzeysel kalınmıştır. Bu nedenle bundan sonra yapılacak çalışmalarda nitel yöntemli görüşme tekniğine yer verilebilir.

Kaynakça

- Aktaş, T. (2004). *Taşımali eğitim* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Altunsaray, A. (1996). *Taşımali ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arı, A. (2000). *İlköğretim uygulamalarının değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arı, A. (2003). Taşımali ilköğretim uygulaması: Uşak örneği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 101-115.
- Aydın, A., Erdağ, C., & Sarier, Y. (2010). Eğitim yönetimi alanında yayınlanan makalelerin konu, yöntem ve sonuçlar açısından karşılaştırılması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 37-58.
- Baş, M. (2001). *Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasında taşıma merkezi kabul edilen ilköğretim okullarının sorunları* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ekinoks Yayınları
- Baxter, P., & Jack, S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report*, 13(4), 544-559.
- Bilek, E., & Kale, M. (2012). Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre taşımali eğitim uygulaması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 609-632.
- Bryman, A. (1992) "Quantitative and qualitative research: further reflections on their integration", in J. Brannen (Eds.). *Mixing Methods: Qualitative and Quantitative Research* (s. 57-78), Avebury: Aldershot.
- Chang, Y. H., Chang, C. Y., & Tseng, Y. H. (2010). Trends of science education research: an automatic content analysis. *Journal of Science Education and Technology*, 19(4), 315-331.
- Cinoğlu, M., Öztürk, M., & Demir, H. (2014). Birecik'te taşımali eğitim uygulamalarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 211-229.
- Çabuk Kaya, N. (2006). Taşımali eğitim programındaki ilköğretim öğrencilerinin durumları: Silopi köyleri örneğinde bir sosyal değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2), 105-116.
- Firestone, W. A. (1987) "Meaning in Method: The Rhetoric of Quantitative and Qualitative Research", *Educational Researcher*, 16(7), 16-21.
- Gall, D. M., Borg, R. W., & Gall, P. J. (1996) *Educational research: An introduction* (6th ed.), New York: Longman
- Göktaş, B., & Erdem, R. (2006). Sağlık yönetimi alanında yapılan tezlerin profili. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1(1), 53-63.
- Jimerson, L. (2007). *Slow motion: Traveling by school bus in consolidated districts in West Virginia*. Rural School and Community Trust. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED499440.pdf>
- Kefeli, S. (2005). *İlköğretim uygulamalarının değerlendirilmesi: normal, yatılı ve taşımali ilköğretim okullarının karşılaştırılması: Mudurnu ilçesi örneği*. [Yüksek Lisans Tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kothari, C. R. (2004). *Research Methodology: Methods And Techniques*. *New Age International*.
- Kuş, E. (2009). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. Anı Kitapevi.

- Küçüköğlü, A., & Küçüköğlü, K. (2006). Taşımali ilköğretim uygulaması üzerine bir araştırma. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(13), 11-18.
- Livatyalı, H. (2003). *Türk milli eğitim sisteminde okul müdürlerinin seçilmesi ve atanması*. A.M. Sünbül (Ed.). Eğitime Yeni Bakışlar (s.397-408). Mikro Basın Yayım Dağıtım.
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. Sage.
- McNabb, D. E. (2015). *Research methods for political science: quantitative and qualitative methods*. Routledge
- Neuman, L. W. (2014). *Social research methods: qualitative and quantitative approaches (Seventh Ed.)*. Essex: Pearson Education Limited.
- Özkan, N. (1997). *Taşımali ilköğretim uygulamasında sayısal gelişmeler, güçlükler ve çözüm önerileri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, N. (2001). *Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşler*, [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, H., & Kaymak, T. (2014). İlkokul ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 205-224.
- Patton, Q. M. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*, Sage Publication
- Polat, S., & Ay, O. (2016). Meta-sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 52-64.
- Recepöğlü, E. (2009). Taşımali ilköğretim uygulaması ve karşılaşılan sorunlar: Kastamonu ili örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 427-444.
- Shenton, A. K. (2004). *Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects*. Education for Information, 22(2), 63-75.
- Strauss, A., & Corbin, J. (2014). *Basics of qualitative research techniques*. Sage Publications
- Tektaş, M., & Yurdabakan, İ. (2013). Taşımali ilköğretim öğrencilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(3), 511-527.
- Turan, S. Karadağ, E. Bektaş, F., & Yalçın, M. (2014). Türkiye’de eğitim yönetiminde bilgi üretimi: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi 2003-2013 yayınlarının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(1), 93-119.
- Yangın, E. (1991). Taşımali ilköğretim uygulaması. *Milli Eğitim Dergisi*, 107.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2020). Türkiye’de eğitim örgütlerinde yapılan tükenmişlik konulu makaleler ile ilgili bir meta değerlendirme. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 119-136. doi:10.30900/kafkasegt.730282

EKLER**EK-1. Araştırma Kapsamında İncelenen Çalışmalar**

- A1. Orak, S. Sezer, D., Tozlu, N., Uçak, A., & Yeşilyurt, M., (2007). İlköğretimde taşımali eğitim araştırması Van il merkezi örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213.
- A2. Dalkılıç, N.(2005). *Şuhut İlçesi'nde eğitimin dağılımı* [Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A3. Küçük Süleymanoğlu, R. (2006). *Taşımali eğitim (Bursa ili Örneği)*, *Elementary Education Online*, 5(2), 16-23.
- A4. Küçükoğlu, A., & Küçükoğlu K.(2006), Taşımali ilköğretim uygulaması üzerine bir araştırma, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(13), 11-18.
- A5. Taş, E. (2006). *Sakarya İl'inde eğitimin dağılımı* [Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A6. Kabaş, N. (2006). *Taşımali ilköğretim uygulamasında karşılaşılan sorunlar (Bolu İli Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi], Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A7. Yalçın, K. Y. (2006). *Yerleşik ve taşımali eğitim yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin toplumsallaşmasında beden eğitimi ve sporun önemi (Kütahya İli Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A8. Özgün, A. (2007). *İstanbul'da taşımali eğitimin okul-veli-öğrenci açısından olumlu ve olumsuz etkileri*, [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A9. Yüce, S. (2008). *Taşımali eğitim-öğretim yapan ilköğretim okullarındaki ikinci kademe öğrencilerinin sosyal bilgiler derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi (Sincan Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A10. Ozan, Ö. (2008). Taşımali ilköğretim ortamlarının bilgi ve iletişim teknolojileri yoluyla iyileştirilmesi için model önerisi: Eskişehir ili örneği, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2).
- A11. Taşdemir, M. (2010). *Taşımali eğitime ilişkin veli görüşleri: sorunlar ve öneriler (Şile İlçesi Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A12. Gökyer, N., & Gülşen, C. (2010). *Taşımali ilköğretim uygulamasında öğrencilerin taşınmaları sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri*, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A13. Boğa, M. (2010). *Taşımali ilköğretim uygulamasının taşınan yerleşim birimlerindeki köy halkı ve velilerin görüşlerine göre incelenmesi (Ankara İli Haymana İlçesi Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A14. Ağırkaya, A. (2010). *Taşımali eğitim uygulamasında öğretmenler ve öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler*, [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A15. Kaya, İ. (2010). *Taşımali eğitimin yönetimi ve sorunları: Adıyaman ili örneği*, [Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A16. Topalfakioğlu, V. (2011). *Bolu ili Dörtdivan ilçesinde taşımali ve normal eğitim alan adolesanların antropometrik ölçümleri ile beslenme durumlarının değerlendirilmesi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A17. Kolcu, E. (2011). *Kırsal kesimin eğitim durumu ve taşımali eğitim (Eskişehir-Alpu Kırsal Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- A18. Taşbaşı, A. N. (2011). *Taşımali eğitim ve toplumsal sorunlar*, [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A19. Tepe, N. (2011). *Taşımali ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin beslenme sorunları üzerine öğretmen görüşleri*, [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A20. Tektaş, M., & Yurdabakan, İ. (2013). Taşımali ilköğretim öğrencilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(3), 511-527.
- A21. Şan, A. (2012). *İlköğretimde taşımali eğitim öğrencilerinin sorunları*, [Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A22. Büyükkıdık, S., & Şimşek, A. (2017). Öğretmen ve öğrenci görüşleriyle taşımali eğitim uygulaması değerlendirilmesi: Bozova ilçesi örneği, *Elementary Education Online*, 16(1), 15-34, [Online]:<http://ilkogretim-online.org.tr> doi: <http://dx.doi.org/10.17051/ieo.2017.09377>
- A23. Bilek, E., & Kale, M. (2012). Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre taşımali eğitim uygulaması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 609-632.
- A24. Demir, H., Cinoğlu, M., & Öztürk, M. (2014). Birecik'te taşımali eğitim uygulamalarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 211-229.
- A25. Koç, S. (2014). *Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları güçlüklerin incelenmesi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A26. Öztürk, H. & Kaymak, T. (2014). İlk ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin taşımali eğitime ilişkin görüşleri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 205-224.
- A27. Kayhan, M. (2014). *Öğretmen ve öğrencilerin taşımali eğitim uygulamasına ilişkin metaforlarının incelenmesi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A28. Memek, A. (2014). *Taşımali eğitim yapılan okullardaki yönetici ve öğretmenlerin taşımali eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri (Şanlıurfa İli Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A29. Söylemez, M. (2014). *Taşımali II. kademe öğrencileriyle diğer öğrencilerin türkçe dersine karşı tutumlarının akademik başarıya etkisi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A30. İmir, M. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi: Manisa ili örneği*, [Yüksek Lisans Tezi]. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A31. Uraslu, T. (2015). Taşımali ilkokullarda müdürlerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi, *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 40-43.
- A32. Şahban, B. (2015). *Taşımali eğitim sistemine ilişkin veli görüşleri (Merkezefendi İlçesi Göveçlik Mahallesi Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A33. Uslu, Ö. (2016). *İlköğretimde taşımali eğitim uygulaması*, [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A34. Gülmez, E. (2020). İlkokullarda taşımali eğitim uygulamasına yönelik görüşler (Denizli İli Buldan İlçesi Örneği), *Milli Eğitim Dergisi* 49 (228), 437-461.
- A35. İyibaş, M. A. (2017). *Taşımali eğitim: Öğretmen ve öğrenci görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- A36. Timur Aydın, H. (2017). *Taşımali eğitim sistemi uygulamasının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A37. Taşdemirci, M. (2017). *Taşımali ilkokullarda karşılaşılan güçlükler (Ağrı İli Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A38. Tepe, N. (2017). *Taşımali ve merkezi ortaokul öğrencilerinin fiziksel aktivite ve obezite düzeylerinin karşılaştırılması*, [Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A39. Çavuşoğlu, D. & Dönmez, B. (2018). *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(4), 646-675.
- A40. Altun, T. & Yurtbakan E. (2018). Taşımali eğitimle öğrenim gören öğrencilerin başarılarına ilişkin eğitimcilerin görüşleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 753-768.
- A41. Ertaş Eke, E. (2019). *Taşıma merkezi okullarda ilköğretim ikinci kademe görsel sanatlar eğitimi dersine ilişkin problemler ve çözüm önerileri (Erciş İlçesi Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A42. Çelik, F. O. (2019). *Taşımali eğitim veren ilkokullarda ve ortaokullarda risk ve risk yönetimi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A43. Yavuzarslan, H., Sağ, M., Çakmak, N. N., Ceylan, G., Şenoğlu, Ö. & Semerci, Ç., (2019). Taşımali eğitime yönelik öğrenci görüşleri: Bartın il merkezi örneği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1-11.
- A44. Yılmaz, A. (2019). *Taşımali eğitimle öğrenim gören öğrencilerin ebeveynlerinin beslenme hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*, [Yüksek Lisans Tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- A45. Demir, M. (2020). *Taşımali ilkokul uygulaması ve karşılaşılan sorunlar (Antalya Korkuteli Örneği)*, [Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- A46. Üstün, A., Bayar, A. & Keskin, M. (2020). Taşımali eğitim uygulamalarında öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri: Mecitözü Örneği. *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587), 6(67), 3463-3468.
- A47. Tümkaya, S. & Ulum, H. (2020). Taşıma yoluyla eğitime erişim uygulamasında ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 853-868.